

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: 19Pc/1/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4119200185
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 07. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lucia Kuzmová
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2019:4119200185.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra sudkyňou JUDr. Z. Kuzmovou v právnej veci matky (navrhovateľky): Monika Z., nar. XX.X.XXXX, Tr. A. P. XX, XXX 01 Nitra, právne zastúpená JUDr. Dianou Bereseckou, advokátkou, IČO: 50 940 937, so sídlom Farská 33/I.p., 949 01 Nitra, proti mužovi, ktorého otcovstvo sa má určiť (odporca): neb. Eduard Z., nar. XX.XX.XXXX, zomr. X.X.XXXX, zast. opatrovníkom U. Z., nar. X.X.XXXX, K. X/XX, XXX 41 Lužianky, právne zastúpený JUDr. Zuzanou Bartovou, advokátkou, IČO: 42 114 101, so sídlom Farská 25, 949 01 Nitra, o určenie otcovstva k mal. dieťaťu Isabell Z., nar. X.XX.XXXX, bytom u matky, v konaní zastúpenému kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, takto

rozhodol:

I. Súd určuje, že U. Z., nar. XX.XX.XXXX, zomr. X.X.XXXX je otcom maloletej A. Z., nar. X.XX.XXXX, ktorej matkou je H. Z., rod. O., nar. XX.X.XXXX.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Návrhom zo dňa 9.1.2019 žiadala navrhovateľka, aby súd určil, že označený muž, neb. U. Z., nar. XX.XX.XXXX, zomr. X.X.XXXX je biologickým otcom maloletej A. Z., nar. X.XX.XXXX.

2. V návrhu uviedla, že je matkou maloletej dcéry A. Z., nar. X.XX.XXXX. Otcom dieťaťa je nebohý Eduard Z., nar. XX.XX.XXXX, zomr. X.X.XXXX. Nebohému bol Okresným súdom Nitra ustanovený opatrovník na účely konania o určenie otcovstva. Maloletá bola splodená po intímnom styku s Eduardom Z.m, nar. 15.11.1981. K intímnemu styku došlo v čase, od ktorého neprešlo do narodenia dieťaťa menej ako 180 a viac ako 300 dní. Eduard Z. nar. 15.11.1981 však dňa X.X.XXXX tragicky zahynul predtým, ako stihli určiť otcovstvo k nenarodenému dieťaťu súhlasným vyhlásením rodičov. S nebohým Eduardom Z.m navrhovateľka udržiavala intímny kontakt od decembra 2017. Na základe toho približne dňa 9.1.2018 otehotnela, dieťa sa narodilo X.XX.XXXX. Z uvedeného je zrejmé, že dieťa bolo splodené v čase udržiavania mileneckého kontaktu s nebohým Eduardom Z.m. Keďže pred smrťou otca dieťaťa nebolo otcovstvo určené súhlasným vyhlásením rodičov, bola nútená podať v zmysle § 94 Zákona o rodine návrh na určenie otcovstva. Vzhľadom k tomu, že otec dieťaťa nežije, bude potrebné otcovstvo určovať testom DNA. Nebohý Eduard Z. bol v deň svojej smrti, t. j. dňa X.X.XXXX prevezený na Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, Pracovisko súdneho lekárstva a patologickej anatómie v Nitre, kde bola zrejme z dôvodu príčiny úmrtia vykonaná pitva. Z vyššie uvedených dôvodov navrhovateľka žiadala súd o nariadenie neodkladného opatrenia s tým, aby sa Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou uložila povinnosť uchovať vzorky DNA (predĺžiť ich životnosť) otca dieťaťa a to až do právoplatného skončenia konania o určenia otcovstva. Okresný súd Nitra neodkladné opatrenie v tomto znení nariadil uznesením sp. zn. 17C/47/2018 zo dňa 3.5.2018. V danom prípade prichádza do úvahy III. domnienka otcovstva podľa § 94 ods. 2 Zákona o rodine, podľa ktorého za otca sa považuje muž, ktorý s matkou

dieťaťa súložil v čase, od ktorého neprešlo do narodenia dieťaťa menej ako stoosemdesiat a viac ako tristo dní, ak jeho otcovstvo nevyučujú závažné okolnosti.

3. Uznesením Okresného súdu Nitra, č. k. 11P/280/2018-35 zo dňa 10.12.2018 súd nebohému Eduardovi Z., nar. 14.7.1980, zomr. X.X.XXXX ustanovil za opatrovníka U. Z., nar. 2.7.1953 na účely konania o určenie otcovstva k maloletej A. Z., nar. X.XX.XXXX.

4. Uznesením Okresného súdu Nitra, č. k. 19Pc/1/2019-26 zo dňa 21.2.2019 súd ustanovil opatrovníka aj maloletému dieťaťu, a to Úrad práce sociálnych vecí a rodiny v súlade s ustanovením § 31 ods. 2 Zákona o rodine.

5. Opatrovník muža, ktorého otcovstvo sa má určiť sa k návrhu vyjadril v podaní zo dňa 6.3.2019, v ktorom uviedol, že ani on ako otec neb. Eduarda Z., ani jeho manželka ako matka neb. U. Z. a ani ich dcéra Z. F., rod. Z.vá navrhovateľku nepoznali, nikdy ju nevideli, a ani nemali vedomosť o tom, že ich syn udržiaval nejaký kontakt, vzťah či pomer s nejakou ženou. Nemá vedomosť o tom, či, kde, ako a v akom rozsahu sa ich syn s navrhovateľkou stretávali, napriek tomu, že ich syn má postavený rodinný dom v ich záhrade, pričom boli denno-denne v kontakte, či už keď si prišiel požičať peniaze alebo keď prišiel na obed, či po nákup. O existencii navrhovateľky sa dozvedeli ihneď po náleze ich syna, ktorý si siahol na život, a to prehľadáním jeho mobilného telefónu tak, že zavolali na posledné číslo zo zoznamu hovorov, pričom šlo o hovor prijatý ich synom, ktorý prebehol bezprostredne predtým, ako si siahol syn na život. Posledný hovor v mobile ich syna bol hovor prijatý od navrhovateľky. Pokiaľ ide o určenie otcovstva, nie je zrejme možný iný postup ako určiť, prípadne vylúčiť otcovstvo než prostredníctvom znaleckého posudku porovnaním DNA matky, dieťaťa a domnelého otca. Opatrovníkovi ani nikomu z ich rodiny však nie je zjavné, na základe akých skutočností bolo navrhovateľke zmenené priezvisko na Z., od čoho sa tiež odvíja priezvisko maloletej A.. Preto navrhuje, aby súd vykonal dokazovanie a vyžiadal spis z Okresného úradu Nitra týkajúci sa konania vedeného na základe žiadosti navrhovateľky o zmenu priezviska. Považuje za dôležité aj pre toto konanie zistiť, aké skutočnosti uviedla navrhovateľka do žiadosti o zmenu priezviska. K samotnému návrhu matky, aby súd určil, že ich syn je otcom maloletej A. zaujme stanovisko až po oboznámení sa s výsledkami znaleckého dokazovania vykonaním testu DNA.

6. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k návrhu zo dňa 11.3.2019 navrhol, aby súd v prípade, že opatrovník odporcu potvrdí, že by jeho syn mohol byť biologickým otcom mal. A. Z. a opatrovník sa cíti byť starým otcom k mal. dieťaťu, aby súd otcovstvo k maloletému dieťaťu potvrdil. V prípade nesúhlasu niektorého z účastníkov súdneho konania navrhuje, aby súd vo veci určenia otcovstva nariadil vykonať test DNA v odbore genetiky.

7. Právna zástupkyňa navrhovateľky na pojednávaní zotrvala na písomne podanom návrhu. Vzhľadom na okolnosti tohto prípadu a teda, že otec je nebohý, do úvahy neprihádza iná alternatíva ako vykonať dôkaz analýzou DNA. Za uvedeným účelom boli vzorky DNA nebohému Eduarda Lauka odobraté a v súčasnosti ich uchováva pracovisko súdneho lekárstva a patologickej anatómie v Nitre. Navrhla, aby súd ustanovil znalca, ktorý podá znalecký posudok za účelom analýzy DNA.

8. Právna zástupkyňa opatrovníka odporcu na pojednávaní uviedla, že opatrovník je otcom nebohému Eduarda Z., ani on ani rodinní príslušníci nevedia skutočnosti uvádzané v návrhu potvrdiť ani vyvrátiť. Navrhovateľku nepoznali. S poukazom na uvedené nevidí inú možnosť ako vykonať porovnanie DNA nebohému U. Z. a dieťaťa. Zotrvala na návrhu, aby súd z Okresného úradu Nitra vyžiadal spis ohľadom konania vedeného na základe žiadosti navrhovateľky o zmenu priezviska.

9. Kolízny opatrovník sa tiež priklonil k návrhu, aby súd do konania prizval znalca z odboru genetika, ktorý vykoná analýzu DNA.

10. Navrhovateľka na pojednávaní uviedla, že nad zmenou priezviska uvažovala počas tehotenstva a k rozhodnutiu priezvisko si zmeniť dospela vzhľadom k tomu, že dieťa bude celý život vychovávať ona a priala si, aby dieťa malo aspoň niečo, čo ho bude s otcom spájať. Tiež chcela, aby sa maloletá volala po svojom otcovi a nie po mene aké má jej exmanžel. Ona sama si priezvisko zmenila, pretože chcela, aby sa ona a jej dcéra volala rovnakým priezviskom. Okolnosti ohľadom priezviska nemajú vplyv na výsledok tohto konania. Sú pravdou tvrdenia odporcu, že nemali priestor zoznámiť sa s rodinou Z.ých, nikdy sa s nimi nestretla, nemali ju ani ako zaevidovať, keďže prístup k domu, v ktorom býval odporca bol z inej

strany ako bývajú jeho rodičia. S nebohým odporcom sa pravidelne navštevovali, čo jej vedia dosvedčiť aj jej deti. Veľmi ju mrzí, čo sa stalo, mrzí ju že rodina odporcu ju nemala možnosť spoznať. Tehotenstvo bolo plánované, odporca si dieťa veľmi prial, tešil sa naň a aj o ňom rozprával.

11. Súd vec prejednal za prítomnosti navrhovateľky, jej právnej zástupkyne, právnej zástupkyne opatrovníka odporcu a kolízneho opatrovníka.

12. Podľa § 94 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len Zákon o rodine) ak nedošlo k určeniu otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov, môže dieťa, matka alebo muž, ktorý tvrdí, že je otcom, navrhnúť, aby otcovstvo určil súd.

13. Podľa § 94 ods. 2 Zákona o rodine za otca sa považuje muž, ktorý s matkou dieťaťa súložil v čase, od ktorého neprešlo do narodenia dieťaťa menej ako stoosemdesiat a viac ako tristo dní, ak jeho otcovstvo nevyučujú závažné okolnosti.

14. Podľa § 95 ods. 1 Zákona o rodine ak domnelý otec nežije, návrh na určenie otcovstva sa podáva proti opatrovníkovi, ktorého ustanovil súd.

15. Podľa § 110 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len CMP) s konaním o určenie otcovstva je spojené konanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a o výžive maloletého.

16. Z rodného listu maloletej súd zistil, že maloletá A. Z. sa narodila dňa 1.10.2018 v Nitre. Ako matka je v rodnom liste zapísaná navrhovateľka, otec maloletej v rodnom liste uvedený nie je.

17. Zo znaleckého posudku RNDr. A. Z., J. zo dňa 19.5.2019 vyplynul záver, že z porovnávacieho materiálu - zo vzorky tekutej krvi označenej Eduard Z. 5.3.2018 DNA Dr. Kóša 196/18“, z bukálneho steru označeného „A. Z., nar. 5.3.2018“ a z bukálneho steru označeného „Monika Z., nar. 4.7.1980“ bola izolovaná DNA, ktorá bola analyzovaná v 16-tich STR systémoch a v DNA systéme určenia pohlavia. Z výsledkov analýzy DNA vyplýva, že pôvodcu biologického materiálu zaisteného pri pitve označeného „Eduard Z. 5.3.2018 DNA Dr. Kóša 196/18“ nie je možné vylúčiť ani jedným vyšetreným STR systémom ako biologického otca dieťaťa, od ktorého bol zaistený porovnávací materiál označený „A. Z., nar. X.XX.XXXX.“ Lubovoľne vybraný muž z našej populácie, iný než pôvodca biologického materiálu zaisteného pri pitve označeného „Eduard Z. 5.3.2018 DNA Dr. Kóša 196/18“, by bol ako biologický otec osoby, od ktorej bol zaistený porovnávací materiál označený „A. Z., nar. 1.10.2018“ vylúčený s pravdepodobnosťou 99,99 999 %. Možno teda konštatovať, že príbuzenský vzťah - otcovstvo pôvodcu biologického materiálu zaisteného pri pitve označeného „Eduard Z. 5.3.2018 DNA Dr. Kóša 196/18“ k osobe, od ktorej bol zaistený porovnávací materiál označený „A. Z., nar. 1.10.2018“, bolo prakticky dokázané.

18. Zo spisu Okresného úradu Nitra, odbor všeobecnej vnútornej správy č. OU-NR-OVVS1-2019/019758 mal súd preukázané, že navrhovateľka dňa 9.8.2018 požiadala o zmenu svojho priezviska z pôvodného Kročková na priezvisko Z.vá. Žiadosť odôvodnila tým, že s exmanželom má zlý vzťah, neustále ju osočuje a uráža. Vzhľadom na očakávaný pôrod tretieho dieťaťa by chcela, aby sa narodilo už pod priezviskom, ktoré má ona ako matka, a ktoré nemá súvis s exmanželom, kde hrozí opätovné osočovanie, že dieťa, ktoré sa narodí nosí priezvisko rodiny, s ktorou nemá puto a súvis. K rodnému priezvisku sa vrátiť nechce z dôvodu uzavretia minulosti, na ktorú má veľmi zlé spomienky, chce pokračovať v budúcom živote ako nová osobnosť i napriek nešťastiu, ktoré ju postihlo stratou milovanej osoby Eduarda Z., ktorý tragicky zahynul. Plánovali spolu budúcnosť a je v očakávaní spoločného dieťaťa. Okresný úrad Nitra, odbor všeobecnej vnútornej správy rozhodnutím č. OU-NR-OVVS1-2018/033063 zo dňa 30.8.2018 navrhovateľke povolil zmenu priezviska Kročková na Z.vá. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 3.9.2018.

19. Po zhodnotení výsledkov vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že návrh žalobkyne na určenie otcovstva bol podaný dôvodne. Bolo preukázané, že maloletá A. Z. sa narodila mimo manželstva a otcovstvo k nej nebolo určené súhlasným vyhlásením rodičov. Vzhľadom k tomu, že v čase podania návrhu už domnelý otec Eduard Z. nežil, návrh bol podaný voči ustanovenému opatrovníkovi, ktorý je otcom domnelého nebohého otca. Navrhovateľka trvala na tom, že jej otcom môže byť len Eduard Z. čo odôvodňovala intímny pomerom s ním bezprostredne pred počatím dieťaťa. Účastníci konania trvali

na vykonaní znaleckého dokazovania. Z vyjadrení navrhovateľky ako aj opatrovníka otca je zrejmé, že rodinní príslušníci domnelého nebohého otca nemali vedomosť o tom, že by tento mal mať dieťa z mimomanželského vzťahu. Súd vo veci nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru genetiky (analýza DNA) a zo záverov znaleckého posudku jednoznačne vyplynulo, že otcovstvo označeného domnelého otca - nebohého Eduarda Lauka, nar. XX.XX.XXXX, zomr. X.X.XXXX voči maloletej A. Z., nar. 1.10.2018 je potrebné považovať za prakticky dokázané. Vzhľadom k výsledkom znaleckého dokazovania súd vo veci rozhodol tak, že návrhu vyhovel a rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

20. V tomto konaní súd o úprave výkonu rodičovských práv a povinností ani o výžive maloletej nerozhodoval, a to vzhľadom na osobitosť situácie, kedy v čase rozhodovania súdu otec maloletej nežije a rodičovské práva a povinnosti patria len jednému z rodičov, ktorým je navrhovateľka - matka maloletej, preto nebolo potrebné ich upravovať.

21. Podľa § 52 CMP žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

22. Podľa § 52 CMP v konaní vo veciach určenia rodičovstva a v konaniach vo veciach notárskych úschov môže súd priznať náhradu trov konania účastníkom, ktorí mali vo veci úspech, proti účastníkom, ktorí úspech nemali, ak to možno spravodlivo požadovať.

23. O náhrade trov konania súd rozhodol v súlade s ust. § 52 CMP. V danom prípade súd nevidel dôvod pre použitie ust. § 53 CMP. Navrhovateľka mala v konaní o určenie otcovstva úspech, avšak podľa názoru súdu v danej veci nemožno spravodlivo požadovať, aby opatrovník domnelého otca bol zaviazaný k náhrade trov konania. Opatrovník otca nedal na jeho začatie podnet, ani ho svojim konaním nevyvolal. On sám bol iba ustanovený na zastupovanie svojho nebohého syna v konaní s tým, že jeho povinnosťou bolo chrániť jeho záujmy. Súd sa stotožnil s názorom účastníkov konania, že v konaní bolo potrebné vykonať znalecké dokazovanie. Až výsledky znaleckého dokazovania mohli byť presvedčivým dôkazom o tom, že domnelý nebohý otec je skutočne otcom maloletej, najmä s ohľadom na to, že domnelý otec v konaní nemohol byť vyslychnutý. Podľa názoru súdu za takýchto okolností nemožno od opatrovníka spravodlivo požadovať, aby bol povinný hradiť trovy, ktoré navrhovateľke v konaní vznikli, preto súd náhradu trov žiadnemu z účastníkov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom Okresného súdu Nitra na Krajský súd v Nitre. (§362 ods. 1 CSP)

V odvolaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisová značka tohto konania. (§ 127 ods. 1 a ods. 2 CSP) V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). (§ 363 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. (§ 365 ods. 1 CSP)

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. (§ 365 ods. 2 CSP)

Odvolaie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné. (§358 ods. 1 CSP)

Podľa § 62 ods. 1, 2 CMP je odvolanie možné odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Podľa § 63 CMP v odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy. Podľa § 64 CMP zmena návrhu na začatie konania je v odvolacom konaní prípustná.

Podľa § 65 CMP odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu.

Podľa § 66 CMP odvolací súd nie je odvolacími dôvodmi viazaný.

Podľa § 67 CMP na vady konania pred súdom prvej inštancie prihliada odvolací súd, len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.